

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה ז' ע"ב)

מלחמה שלום

תיבה אחר תיבה בסוד אחדות הבריא

אבד

ויאבדו פלי מלחמה

אולם כל זה מצד התיקון, איבוד רשעים, בבחינת (משלי יא, י) ובאבדון רשעים רבנה. אמנם חלילה בצד הקלקול נאמר (שמואל ב א, כז) איך נפלו גבורים ויאבדו פלי מלחמה. וביאר החתם סופר (תורת משה, הספד להר"ר נתן אדלר ז"ל ד"ה וכעין זה), וז"ל, איך נפלו גבורים ויאבדו פלי מלחמה – היינו פסוקי התורה (הג"ל), שהם פלי מלחמה. הם חלילה כנאבדים, במות הצדיק מבלי השאיר עוסקים בה, עכ"ל. וביאור דבריו הוא כדברי הזוה"ק (ח"ב דף קסא ע"ב) הידועים, שהבורא יתברך "אסתכל באורייתא וברא עלמא". וכן באופן תדיר - בכל עת ובכל שעה - מחדש בטובו מעשה בראשית, מכח ה"אסתכל באורייתא". וח"ו כאשר אין עוסקים באורייתא, נגלה ח"ו יאבדו פלי מלחמה - אבדה של עסק התורה, ועי"ז נחסר בברא עלמא.

עת לבקש ועת לאבד

כתיב (קהלת ג, ו) עת לבקש ועת לאבד. ודרשו במדרש (קהלת רבה וילנא) פרשה ג) עת לבקש - בשעת שלום. ועת לאבד - בשעת מלחמה. וכן אמרו (שם) עת לבקש, דכתיב (דברים ד, כט) ובקשתם משם את ה' אלהיך, ועת לאבד דכתיב (דברים יא, טז - יז) השמרו לכם פן יפתה לבבכם וגו', ובאבדתם מהרה. ועת לאבד זו, נגלה בעיקר במיתת הצדיק – משה, כמ"ש (שם, לא, כט) כי ידעתי אחרי מותי כי השחתתם אתכם מן הדור אשר צויתי אתכם וקראת אתכם הרעה באחרית הימים. וזהו בחינת ויאבדו פלי מלחמה – תורת משה נאבדת, חלילה (כנ"ל).

אולם בסוד דבר והיפוכו, כללות ההפכים, כאשר יתגלה עת לאבד מתגלה אף עת לבקש. שמכח האיבוד (עת לאבד), מאיר השלום (עת לבקש), וזה בבחינת (תהלים לד, טו) בקש שלום וירדפהו.

כתיב (שמואל ב א, כז) איך נפלו גבורים ויאבדו פלי מלחמה.^א

אבדת הרשעים, מהוה את העולם

ובפשטות האבדה בשעת המלחמה היא; אבדה בנפש וברכוש. אולם בפרטות יש לפרש שהאבדה בשעת מלחמה קאי על אבדת הרשעים. ע"ד שפירש החתם סופר (חולין דף קכז ע"א) את הפסוק (שמות טו, ג) ה' איש מלחמה ה' שמו, וז"ל, פורענותו של רשעים זהו קיומו של עולם, כמנכש שדוה לקיים הזרעים. והיינו להעביר גילולים מן הארץ, כדי לתקן עולם במלכות שדי. והיינו ה' איש מלחמה ה' שמו. כי ענין מלחמה הירוס ופירוד, וענין שם הוי' ית"ש הוא המהוה כל ההויות כולם. א"כ איש מלחמה והוי' שני הפכים. אלא כי היינו הך, (כנ"ל) כי המלחמה בשונאי ה' היא היות העולם, ע"כ ה' איש מלחמה ה' שמו, עכ"ל. ועוד כתב (תורת משה שמות טו, ג), וז"ל, כל פעל ה' למענהו וגם רשע רשע רעה (משלי טז, ד). זה תכליתו של רשע שיתקדש ש"ש בו, וזה הוא לקיום העולם. והנה השם הויה ב"ה מורה על שמהוה כל הויות, וזה שאמר ה' איש מלחמה גם בזה ה' שמו, שזה הויה לקיום העולם, עכ"ל.

העדר קודם להויה

וביתר עומק, בפשטות יש במלחמה, אבד – איבוד. אולם אצל הקב"ה (ה' איש מלחמה) נגלה שמעצם האיבוד מתגלה ההויה, וכלשונו של החת"ס (בנ"ל): במלחמתו ברשעים הללו הוא מהוה העולמות כולם. ובדקות זה בבחינת העדר קודם להויה, שהעדר הרשעים, הוא תחילת היות העולמות כולם.^ב

וזה סוד מלחמה אתחלתא דגאולה. כי העדר – מלחמה, קודם להויה – (אתחלתא) הגאולה. וכן זהו עומק ההגדרה שמלחמה מביאה לשלום. כיון שמלחמה – העדר. מביא לשלום – שלמות, הויה.^ג

^א ועין בעל הטורים (במדבר טז, לג), וז"ל, ויאבדו. ב' במסורה. ויאבדו מתוך הקהל (עדת קרח) ואידך ויאבדו פלי מלחמה (שמואל שם), כיון שנאבדו (עדת קרח) נאבדו כלי מלחמה, עכ"ל.

^ב וע"ע בדרשות חת"ס (ח"ב, רנ"ב ד"ה זמרו), וז"ל, ה' איש מלחמה ה' שמו. אעפ"י שהוא איש מלחמה המורה הירוס, ומ"מ גם באותו שעה ה' שמו הרומז המהוה כל ההויות כולן כי מלחמתו הריסה ע"מ לבנות, עכ"ל.

^ג ועין ביערות דבש (ח"ב דרוש יא), וז"ל, ולעתיד לבא שיהיה משיח בן יוסף נהרג, והוא צורך תיקון עולם, כי תחילת ברייתו של עולם היה העדר קודם להויה, ולכן אמרו (ב"ר ג' ט) כי היה עולם חרב קודם עולם התיקון, בונה עולם ומחריבו, ואמרו דין הנין ודין לא הנין, כי העדר קודם להויה, וכן היה בחרב רבן בית המקדש, גדול יהיה כבוד האחרון מן ראשון, וכן באדם, קודם תחיית המתים ישו בו כל המתים אפילו צדיקים לעפר, ואחר כך יחיו, ואחר כך יהיו בתכלית היקר, ולכן אמרו (שבת עז ע"ב) ברייתו של עולם ברישא חשיכה והדר נהורא, כי העדר קודם להויה, כן יהיה במשיח בן דוד, שהוא הויתו של עולם, העדר קודם לכן שהוא משיח בן יוסף שיהיה נהרג. ומשיח בן דוד פחד אולי יתקיים בו שהעדר יהיה בו שימות ואחר כך יחיה ויהיה אורו מבהיק. לכך אמרו חז"ל (סוכה נב ע"א) שביקש רחמים על עצמו ואמר חיים שאל ממך נתת לו, רק משיח בן יוסף דכלול ביה כנוצר בזוהר, הוא קרה בו העדר קודם להוית משיח בן דוד, עכ"ל.

^ד ילקוט שמעוני (שמואל ב רמז קמא) ר' חנינא ור' יונתן תרוויהון אמרין מכאן שהצדיקים קרוין כלי מלחמה שנאמר איך נפלו גבורים ויאבדו פלי מלחמה.

^ה כמו שהאריך בנפש החיים בשער ד', ועין (שם פ"א), וז"ל, שאם היה העולם כולו מקצה עד קצהו פנוי ח"ו אף רגע אחת ממש מהעסק והתבוננות שלנו בתורה. כרגע היו נחברים כל העולמות עליונים ותחתונים והיו לאפס ותהו חס ושלום, עכ"ל.

^ו ובשורש מכוח כך נגרם בחינת חורבן הבית, שהוא שורש לחורבן כל העולם כולו. נפש החיים (שער ד פ"ד), וז"ל, ומעת חורבן בית קדשנו וגלו הבנים מעל שלחן אביהם. שכינת כבודו יתב' אזלא ומתרכא כביכול ולא תרגיע. ואין שיוור רק התורה הזאת כשישראל עם הקדש מצצפים ומהגים בה כראוי. הן המה לה למקדש מעט להכין אותה ולסעדה ושורה עמה ופורשת כנפיה עליהם כביכול, עכ"ל.